

Preek over Handelingen 8:26-40

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 65:1,2

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 99:1,2,6

Gebed

Doop van Femke Ilse Smit

- Lezen doopsformulier 2
- Gebed voor de doop
- Vragen aan de doopouders
- Kinderen naar voren
- Zingen: Gez. 124:1,2,3
- Bediening van de doop
- Zingen: Gez. 124:4,5
- Opwekking aan de gemeente
- Dankzegging

Schriftlezing: Handelingen 8:26-40

Zingen: Gez. 45:1,2

Preek

Zingen: Ps. 87:1,2,3,4,5

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 160:1,2

Zegen

Gehouden te: Baflo, 3 november 2013 (9.30 u.)

Preek

Thema: Verrassend, een hoge Ethiopiër gaat bij Jezus horen.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, en u die vanmorgen als gasten in de kerk bent. Welkom nog een keer!

1. Toeschouwer en deelnemer

Het zou heel goed kunnen dat u, onze gasten, voor het eerst in een gereformeerde kerk bent. En je hebt misschien nog nooit of niet zo vaak een protestantse kerkdienst meegemaakt.

Dan zit je hier wat onwennig. Je weet niet precies hoe de gang van zaken is. Een gevoel van vervreemding kan je bekruipt. Je kent de woorden en de rituelen niet. Of hooguit een beetje vaag.

Je hoort bij de familie of de vriendenkring van Wilke en André. En je bent hier omdat je de doop van Femke wilt meemaken. Maar wat betekent het dat zij gedoopt wordt? En waarom willen Wilke en André dat?

Daar heb je als 'gast' uitleg bij nodig. Bij de woorden uit de Bijbel net zo goed. Wat lezen we daar? Wat betekent het evangelie van Jezus Christus? Wat betekent het dat mensen gaan geloven en op die manier bij Jezus gaan horen?

Zulke uitleg hebben niet alleen mensen nodig, die slechts vaag of helemaal niet van Jezus Christus hebben gehoord. Voor gemeenteleden kan het ook geen kwaad om de dingen opnieuw te horen en uitgelegd te krijgen. Dat hebben we allemaal nodig, hoe lang we misschien al geloven.

Mensen, het is verrassend dat u er vanmorgen bent. U, gasten. U, gemeenteleden. Je voelt je misschien vooral toeschouwer. Maar je bent ook deelnemer aan de kerkdienst. Alleen al doordat je er bent. Want het gaat ook om jou. Het gaat om ons allemaal, zoals we hier vanmorgen in de kerk zijn. Natuurlijk, het gaat vooral om God en om de Heer Jezus Christus.

We zijn toeschouwers en deelnemers. Ook in het verhaal uit de Bijbel, dat we hebben gelezen. Wij krijgen daar als het ware een plaats in. We mogen meekijken naar wat er gebeurt. En meeluisteren naar wat er gezegd wordt. En we mogen ons door de Heilige Geest laten verrassen.

Het is namelijk een gebeurtenis met heel verrassende elementen en onverwachte wendingen. Het blijkt heel anders toe te gaan, dan wij in de kerk gewend zijn. Ook wat betreft de doop. Let maar op!

Lucas, de schrijver van het boek Handelingen, vertelt in dit bijbelgedeelte hoe een hoge Ethiopische ambtenaar bij Jezus Christus gaat horen. Hij wordt bij Christus' lichaam ingelijfd op een verrassende manier.

Dat wil ik vanmorgen graag centraal zetten in de preek. Vandaar ook het thema dat ik er boven gezet heb:

Verrassend, een hoge Ethiopiër gaat bij Jezus horen.

Het verrassende zit in diverse elementen uit deze gebeurtenis. Dat komt in de volgende onderdelen van de preek terug.

2. Actie van de Geest

Een hoge Ethiopiër gaat bij Jezus horen. Dat hij gedoopt wordt laat dat zien.

In een folder van het Nederlands Bijbel Genootschap (NBG) over de Bijbel in Gewone Taal (BGT), die in 2014 verschijnt, staat ook het verhaal, dat we vanmorgen hebben gelezen. Met daarbij een 'Uitleg van bijbelse woorden'.

Bij het woord 'dopen' staat als uitleg: *"Mensen lieten zich dopen om te laten zien dat ze spijt hadden van hun fouten, en dat ze een nieuw leven wilden beginnen. De christenen werden gedoopt om te laten zien dat ze bij Jezus Christus hoorden. Als mensen gedoopt werden, gingen ze helemaal onder water."*

Dat is een korte uitleg, maar wel ter zake wat mij betreft.

(Straks krijgen we meer uitleg over de doop in het zogenoemde doopsformulier dat we zullen lezen.)

Mensen gaan bij Jezus Christus horen. En dat wordt gemarkeerd door de doop. Je krijgt dan het stempel op van Jezus Christus. Je kunt ook zeggen: je wordt verbonden aan de naam van God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Je wordt en je bent het eigendom van onze Heer Jezus Christus.

Dat is zo bij volwassenen die gedoopt worden, nadat ze tot geloof gekomen zijn. En dat is bij de doop van Femke Ilse en van andere kinderen niet anders. De naam van God en van Jezus staat onuitwisbaar op je voorhoofd, op je leven dus.

Maar dat is nooit een vanzelfsprekendheid. Daar zit altijd een verrassingselement in. Want het begint niet bij jezelf, bij jouw eigen keus voor God. Het komt van God. God de Heilige Geest begint ermee. Het is van begin tot eind zijn actie.

Dat is in ons verhaal heel duidelijk. De Geest van God arrangeert al deze gebeurtenissen. Het is in totaliteit zijn actie. Daar legt de verteller alle nadruk op. Filippus, een van de mensen die rondreizen in het Joodse land en het woord van God verkondigen, krijgt twee keer een opdracht rechtstreeks uit de hemel.

"Een engel van de Heer zei tegen Filippus: 'Ga tegen de middag naar de verlaten weg van Jeruzalem naar Gaza.'" (vs. 26)

Filippus doet dat. Hij voert die opdracht zonder mankeren uit. En als hij de reiswagen met zijn hoge buitenlandse passagier in het oog heeft gekregen, lezen we:

"De Geest zei tegen Filippus: 'Ga naar die man daar in de wagen.'" (vs. 29)

Filippus zoekt dat dus niet zelf uit. Maar hij volgt onbekrompen en vrijmoedig de aanwijzingen van de Heilige Geest. Hij beseft ook dat het de Heilige Geest is die de actie arrangeert en uitvoert.

Dat blijft het geval het hele verhaal door. Is het toevallig, dat de man in de reiswagen juist op dat moment dat bekende gedeelte uit Jesaja 53 leest, over de bijzondere Dienaar van de HEER, die als een Lam geslachtodferd wordt? Nou, nee! De Geest maakt die keus.

En als Filippus klaar is, na de doop van de Ethiopiër, dan grijpt de Geest hem en neemt hem mee. En Filippus komt in Azotus terecht, een stad in de huidige Gaza-strook. En hij gaat vol ijver verder met het verkondigen van het evangelie van Jezus in alle steden van de kuststrook.

Het gaat in deze geschiedenis dus van verrassing naar verrassing. Zo werkt de Heilige Geest hier. Filippus verrast, de Ethiopiër verrast. Wij verrast. Wij die meelesen, meeluisteren, meekijken.

3. De Ethiopiër

De Geest arrangeert dus een verrassende ontmoeting tussen Filippus en de hoge ambtenaar uit Ethiopië. Dat beseffen we als we even nagaan wie deze man is en wat we over hem lezen.

"Filippus deed wat hem gezegd werd en ging naar die weg toe. Daar kwam hij een Ethiopiër tegen, een eunuch, een hoge ambtenaar van de kandake, de koningin van Ethiopië, die belast was met het beheer van haar schatkist. Hij was in Jeruzalem geweest om daar God te aanbidden en zat nu op de terugweg in zijn reiswagen de profet Jesaja te lezen." (vs. 27,28)

In de eerste plaats: het is een Noord-Afrikaan, een man dus met een heel donkere huidskleur. Misschien net zo donker of nog donkerder dan de huidskleur van Selaam uit Eritrea.

De man komt uit Ethiopië of Nubië, zoals het ook wel genoemd wordt. Dat is het land ten zuiden van Egypte, het huidige Sudan. Het is een hoge ambtenaar van de koningin van dat land. Zij wordt de 'kandake' genoemd, zoals de Egyptische koningen 'farao' heetten.

Hij is belast met het beheer van de schatkist van deze koningin. Dat is zoveel als een combinatie van minister van financiën en directeur van de Nederlandse Bank. De Jeroen Dijsselbloem van Nubië dus. Echt een hoge piet dus, een hoge Ethiopiër. Het vreemde woord 'eunuch' duidt een man aan die gecastreerd is. Zulke eunuchen schopten het vaak tot bewakers van de harem van de koningen of de sjeiks. Of we bij deze Ethiopiër ook aan deze rauwe wereld moeten denken is de vraag. Laten we het houden bij: hoge ambtenaar belast met de financiën van zijn koningin.

Hij zal met zijn zwarte huidskleur en zijn rijzige gestalte een opvallende figuur geweest zijn in Jeruzalem en de tempel.

Helemaal onbekend waren ze niet voor de Joden. In het Oude Testament komen we ze ook een aantal keren tegen in internationaal gezelschap. 'De Filistijnen, Tyriërs en Moren (dat zijn deze donkerhuidige Nubiërs) zijn binnen u, o Godsstad voortgebracht.' (Psalm 87)

Minstens zo verrassend als zijn huidskleur is het dat deze Ethiopiër de lange reis naar Jeruzalem heeft gemaakt, om daar de God van Israël te aanbidden. Dat betekent op zijn minst dat hij de God van Israël heeft leren kennen. Misschien van Joden, die daar waren gaan wonen in de verstrooiing? Zou kunnen.

Hij is zeer geïnteresseerd geraakt in de godsdienst en de boeken van de Joden. En hij heeft van zijn koningin verlof gekregen om de lange reis te maken van Ethiopië naar Jeruzalem. Toch al gauw een reis van een aantal weken, misschien zelfs maanden.

Het is een man die weet wat hij wil, en die dan al, zonder dat hij het beseft, door Gods Geest gegrepen is en op het spoor gezet van de God van Israël, de HEER van hemel en aarde. Verrassend!

Hoe geïnteresseerd hij is blijkt wel. Hij heeft minstens één boekrol gekocht en meegenomen om te lezen, onderweg en in zijn eigen land. En dat is een kostbare aangelegenheid. Boekrollen worden heel precies met de hand overgeschreven. Boekdrukkunst en computertechnologie waren nog niet uitgevonden. En lezen deed men hardop. Zo ook de Ethiopiër met zijn Jesajarol.

4. Filippus de uitlegger

"De Geest zei tegen Filippus: 'Ga naar die man daar in de wagen.' Filippus haastte zich naar hem toe en hoorde hem de profeet Jesaja lezen, waarop hij vroeg: 'Begrijpt u ook wat u leest?'" (Vs. 29,30)

Op aanwijzen van de Geest rent Filippus op de reiswagen af, nieuwsgierig naar wie hij gaat ontmoeten. Hij hoort direct dat de profeet Jesaja wordt gelezen. Dat is bekende kost voor Filippus, vertrouwde woorden zijn het voor hem. Zijn inleidende vraag is logisch: Begrijpt u ook wat u leest? Nee, erkent de donkere reiziger. Hij beseft heel goed dat iemand hem uitleg moet geven. Daar vraagt hij Filippus om. "Stap in. Kom in de wagen zitten en leg mij alstublieft uit, wat ik aan het lezen ben."

Via de vertelling van Lucas stappen wij ook op deze wagen. En we lezen en luisteren mee, nu hier de Bijbel open gaat.

Filippus is een deskundige gids. Hij is een man vol van de Geest van Jezus Christus. Eén van de zeven broeders die gekozen en aangesteld waren om te werken met woord en daad onder de Griekssprekende christenen van Jeruzalem en omgeving. Filippus heeft al het evangelie van Jezus Christus gebracht in Samaria. In het voorgaande stuk van Handelingen 8 heeft Lucas dat verteld. En de Heer heeft die verkondiging van Filippus zeer gezegend. Veel Samaritanen komen tot geloof. Dat was ook al zo'n verrassende ontwikkeling. Joden en Samaritanen lagen elkaar bepaald niet, zacht gezegd.

Filippus is dus heel gemotiveerd en daardoor een zeer bruikbaar instrument voor de Heer Jezus en de Heilige Geest. De juiste man op de juiste plek en het juiste moment.

5. Het evangelie van Jezus

De hoge Ethiopiër is aan het lezen in Jesaja 53, over het lam dat zwijgend, zonder te protesteren naar de slacht geleid wordt. De figuur die compleet vernederd wordt en aan wie geen recht gedaan wordt...

Wij weten als gelovigen wel over wie dat gaat, over de Heer Jezus, de bijzondere dienaar van God, die het Lam van God is, dat de zonde van de wereld wegneemt. Dat begreep de minister van de kandake niet. Het was voor hem nog een raadsel. "Over wie gaat dit?" vraagt hij. "Lam? Mens, die lijdt onder onrecht, maar die toch ook nakomelingen of navolgers krijgt? Wat is de boodschap van wat ik hier lees?"

"De eunuch vroeg aan Filippus: 'Kunt u me zeggen over wie de profeet het heeft? Over zichzelf of over een ander?'" (vs. 34)

Daar begint Filippus dan over te spreken. Hij verkondigt hem het evangelie van Jezus. Eigenlijk staat er gewoon: Hij verkondigde hem Jezus. Punt. Meer niet. Want dat is alles. Jezus en zijn goede boodschap.

Het woord uit Jesaja 53 is voor Filippus het vertrekpunt voor zijn uitleg en verkondiging in deze persoonlijke sfeer. Hij laat daarmee zien dat hij op dit punt een goede navolger is van Jezus zelf.

Jezus deed het zelf ook zo bij de twee leerlingen die vanuit Jeruzalem op weg waren gegaan naar Emmaüs, omdat ze de drukte en het gepraat van de vrouwen over de opstanding van Jezus zat waren, dat niet konden verdragen.

Lucas heeft dat verteld in zijn eerste boek.

"Daarna verklaarde hij hun wat er in al de Schriften over hem geschreven stond, en hij begon bij Mozes en de Profeten." (Luc. 24:27)

En later op die dag zegt Jezus tegen zijn samengekomen leerlingen:

"Toen ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat in vervulling moest gaan.' Daarop maakte hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften." (Luc. 24:44,45)

In dat spoor gaat Filippus verder. En hij verwerkt het onderwijs dat Jezus zelf gegeven heeft. De Geest heeft ook zijn verstand geopend voor het verstaan van de Bijbel.

Hij verkondigt aan de Ethiopiër de gekruisigde en opgestane Heer Jezus Christus. Dat is voor deze hoorder een verrassende boodschap, die hij in Jeruzalem kennelijk nog niet opgepikt heeft.

Filippus brengt het woord van Jezus bij hem. En hij brengt op deze manier de Ethiopiër bij Jezus, onder diens gezag. En zo mag de eunuch uit Nubië bij Jezus gaan horen.

Heel verrassend. Maar passend in het program dat Jezus zelf heeft uiteengezet voor zijn apostelen.

"... wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde." (Hand. 1:8)

De uiteinden van de aarde komen al een beetje in zicht in deze man uit Ethiopië. Voor de mensen in Israël was dat zo'n beetje het einde van de wereld. Daarheen strekt het evangelie zich uit.

6. De onontwijkbare doop

Lucas is een heel goede verteller. Hij vertelt hier de dingen op zo'n manier dat je het ziet gebeuren, alsof je er zelf bij bent. Je bent toeschouwer en tegelijk betrokken deelnemer in het verhaal.

"Onderweg kwamen ze bij een plaats waar water was, en de eunuch zei: 'Kijk, water! Waarom zou ik niet gedoopt kunnen worden?' Hij liet de wagen stilhouden en beiden liepen het water in, zowel Filippus als de eunuch, waarna Filippus hem doopte." (vs. 36-38)

Een heel levendige vertelling, zoals u merkt. Ondertussen constateren we, dat Filippus het kennelijk ook over de doop heeft gehad. Dat past weer bij de opdracht van Jezus aan zijn apostelen:

"Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb." (Mat. 28:19,20)

De hoge Ethiopiër is kennelijk een krachtige persoonlijkheid, gewend aan het geven van leiding en het nemen van de leiding.

Hij ziet water, wil gedoopt worden en laat de reiswagen stilhouden.

Beide mannen lopen pardoos het water in en Filippus doopt de eunuch. Zonder meer, zonder bezwaren.

Dat is opnieuw heel verrassend. Ze waren al verrast door het zien van water juist op dat moment en op die plaats. Weer erkennen we de bijzondere leiding van de Heilige Geest. Hij gaat van verrassing naar verrassing.

Een bijbelverklaarder schreef:

*"Het verhaal dat Lucas vertelt, gaat aan de behoefte van kerkelijke of goddelijke sanctioneringen vrolijk voorbij. Het spreekt zich af in de vrije ruimte, tussen twee mensen, de bijbel en God. In deze ontmoeting kan Filippus zich alleen van verrassing naar verrassing laten leiden en als de Ethiopiër het initiatief neemt om zich te laten dopen, gaat Filippus daar zonder tegensputteren op in."*¹

Een hoge Ethiopiër gaat bij Jezus horen. Dat hij gedoopt wordt laat dat zien.

7. Blij met Jezus

Het toetje ofwel de afloop van de vertelling is kort en vreugdevol. Als Filippus de eunuch gedoopt heeft is zijn taak hier klaar. Hij kan uit beeld verdwijnen. De Geest neemt hem weg en neemt hem mee naar andere plaatsen om het evangelie van Jezus Christus te verkondigen. Dat doet hij vol geestdrift en vreugde.

En ondertussen vervolgt de Ethiopiër zijn weg terug naar zijn land. Hij is weer in zijn reiswagen gestapt en Jezus gaat nu met hem mee door zijn Geest. Hij reist volvreugde verder. Blij met Jezus.

Hij hoort nu immers bij Jezus Christus. Hij kan de Bijbel lezen en verstaan. En hij neemt in zijn hart en mond het evangelie van Jezus Christus mee naar zijn eigen land. Misschien ook wel naar zijn eigen koningin. Wie zal het zeggen...

Hoe verrassend is dat. De boodschap van Jezus komt al heel snel in Afrika. Eerder nog dan in Europa en Amerika. Donkere mensen horen dan al dat Jezus de redder van de wereld is. Wow... Laten we ons dat goed realiseren.

Nog even naar ons zelf toe. Een vraag: Blijven wij alleen toeschouwer en hoorder op afstand of worden we ook deelnemer? Deelnemers in de aanbidding van de God van Israël, de HEER van hemel en aarde. Deelnemers in het horen bij Jezus en het volgen van Hem als onze Heer?

Dat is niet alleen een vraag voor onze gasten vanmorgen. Het is een vraag aan iedereen hier in de kerk. Een vraag aan ons adres.

---

¹ Dr. John van Eck, *Handelingen De wereld in het geding*, Kampen 2003, p. 214.

Laten we ons nog verrassen door de Geest van Jezus en door het evangelie van de Christus, het Lam van God? Of is het voor ons gesneden en dus oude koek?

Verrassend, een hoge Ethiopiër gaat bij Jezus horen.

Het verhaal, dat de Heilige Geest vanmorgen voor ons had, biedt alle reden tot verrast zijn.

De doop van Femke evenzeer!

Amen